

ηwa' wvù Baul to saηεε ê kentaashe ke Efesus

Fiεε fi nu ê ηwa' wvu Efesus wvun e

ηwa' wvun to saη Baul, waa ntum Jisos fô bonyii bo mbee le bo ê kelaante kè Efesus e. Ekole ke fiεε le fi nu ê ηwa' wvun e nu nseyse wvù Nyo' to seyσεε le wen nu ke ebaance mwεem mvunciim mvu fowe bô mvu fokuse egεε ê Jisos ekuse. Baul nu ε nele no fí to ghanεε ε bonyii se no nu yî kentaashe le bô bo Nyo'. Wvú nu ε duηce no Nyo' Tata to cawεε bonyii bew, læshe bibefe bibole fele yî Jisos Klistu wvù Waa we le, bô no wvú to gee nciise we yî bó le wvù è nu Keyoy ke Yuule. Wvú nu ε duηce jé le jé le no kentaashe ke bonyii bo Nyo' le nu wee mwaan yî Klistu le.

Bikuu bi mwεem e ê ηwa' wvun e

1:1-2 Keηkewce

1:3-3:21 Ntaη wvù Nyo' to keηke fô Klistu le noo fô kentaashe ke bonyii bo mbee le

4:1-6:20 Nshii bonyii bo Klistu le wvu fwε

6:21-24 Kemese

¹ È nu me wvù Baul, waa ntum Klistu Jisos yî ηkoη wvù wvu Nyo' le.

Me nsaanke ηwa' wvun fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bo Efesus bô leeme yî fiεε le fimwaan yî Klistu Jisos e.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben, ebvuu enya ben bô nyekey.

Mbuwma wvù fici biyoy bi bonyii bô nu ε taashe yî Klistu le

³ Mbense enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wese-beene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvù nu ε buw beene bô mbuwma tfuu wvu woŋ wvu we le wvù fici biyoy bisεεbeene njefo beene nu ε taashe yî Klistu le. ⁴ É Nyo' se keenu keebom woŋ nu ε wvù to caw wase beene le beene etaashe beene bo Klistu, eyuule, nu se nlom ê wvù ejise. Yî kenŋonŋen kew e, ⁵ nu ε wvù to seyse wase keeke ejo beene le è nu boom bew fele yî Jisos Klistu le. Wvù to ge nonen, bii fiεε fi wvù to gomte le fí enù le. ⁶ ε è to nu wvu le mbense egeñè ê wvù yî mbuwma we wvu baay wvù wvù nu ε nya ê beene εcici fele yî Waa we wvù nu fitele fiew e. ⁷ Wvù to sum beene can ηγεω e ε è nu bô ελεμε ke Waa we wvun e. Fì nu le, wvù nu ε λεεshe bibefe bisεεbeene, bii mbuwma we wvù kuuke naa baay e, ⁸ wvù wvù tfuwεε lo yî yese beene le. Wvù to ge nonen bô bvufee bvucii noo ηkpwawce we tfuu. ⁹ Nyo' nu ε ge wase beene ε kieε fiεε fi wvù gomte fi to shee nu ê kenyile le. Wvù ge bii fiεε fi jee wvù le no wvù to seyσεε keeke ege fele yî Klistu le. ¹⁰ Wvù to seyσεε le kefew nu ke edioo ε to wase ε kocen é wen ebaance mwεem mvunciim kenεε è nu mvu fowe, kenεε mvu fokuse, egeε ê Jisos ekuse. ¹¹ È nu ten nje Klistu wvù Nyo' to cawεε bese keenu bonyii bew. Wvù to caw no wvù to seyσεε wase ε è bεε lo bii ηkpwawce wvuwe le ke lenlen no wvù ké no gee mwεem mwew mvunciim bii ntaŋ wvuwe bô ηkoŋ wvuwe le. ¹² Fí to nu nonen, wvu le bese bò to nu bonyii bo fwe keegeε bvufee yî Klistu le ke eceè nce wvù egeε ε bvukuke bvυ Nyo' le yen'yi, ε mbense gene ê wvù. ¹³ Ben ten to nu ε taashe yî Klistu le seke ben to yuwεε diεw yi keceey yì è nu saaka wvù jee wvù to toε bô

1:3 2:6; 2Kol 1:3   1:4 5:27; Jon 15:16; 17:24; 2TES 2:13   1:5 Jon 1:12   1:6 Mat 3:17; Lum 5:2; Kolo 1:13   1:7 Kolo 1:13-14; Efε 2:13; Lum 3:25-26; Kolo 1:20; 1Jon 5:7; Efε 2:7   1:9 1:22; Kolo 1:16, 20   1:11 1:4; Lum 8:28-29   1:13 4:30; 2Kol 1:22; Kolo 1:5

mboyma fô ben e. No ben yuwεε nonen, mum lese fitele yî Klistu le, ε Nyo' ge nciise we yî yene le wvù è nu Keyoy ke Yuule kè wvù to kawεε bonyii dvú. ¹⁴ Keyoy ke Yuule kin nu ketfuj ke bvushew bvù beene nu ke ekeηke le. ε beene nu ke ekeηke seke Nyo' ε mese ε sum bonyii bð è keηke wvù yî ηgew kebefε le. Nonen, é bvukuke bwew eyen'yi ε mbense gene ê wvù.

ε Baul nya keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Efesus e

¹⁵ Me nu ε n'yuw wase ekumε fitele fi ben nu ε lese yî Tata Jisos e, noo keηkoηen kè ben keηke fô bonyii bocii bð è nu bo Nyo' le. È nεε fiεε fi ge, ¹⁶ é me ηké ndioo mbunlee no ηkumyi ben ê bunle yem e. Me ηke mbaa enlu wase keenyaa keyoone ê Nyo' ekumε ben ke. ¹⁷ Me mbunlee le Nyo' wvù nu wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, Nyo' wvù nu Icee bvukuke, enya ben bô keyoy ke bvufee le, eyene ejise eyene é ben ekieε wvù ntay. ¹⁸ Me mbvuu mbunlee le wvù eyuuse bvufee bvunen é ben ekieε fiεε fi ben taale fwe yî dvú le, fi è nu fi bó to teηε ben nje fí, ebvuu ekieε bvukuke bvυ baay bvυ bvushew bvυ bonyii bð è nu bo Nyo' le. ¹⁹ ε me mbvuu mbunlee le Nyo' eyene bvufee bvunen é ben ekieε mvuηgay mwew mvù fele mvuηgay mvunciim. È nu mvuηgay mvun mvù wvù lemte dvú fô beene bð nu ε lese fitele yî ye le, ε è nu mvuηgay mvυ baay. ²⁰ ε è nu mvuηgay mvudvu mvun mvù wvù to lemεε dvú bvuse Klistu yî kpwe le, bense wvù shike ê ebo kew ke εcεy e woη wvu we le. ²¹ Klistu kuuke fele naa lo mwεem mvù saake fowe mvunciim noo bvunfon noo mvuηgay noo bvukuke bvucii. Wvù bvuu keηke diee di kuuke fele naa lo edieε ecii yò bó teηε bonyii

---

1:14 4:30; 2Kol 1:22   **1:16** Kolo 1:3   **1:17** 5:17; Bηgn 2:6; Kolo 1:9-10
1:18 4:4; Kolo 1:12   **1:19** 2Kol 13:4; Kolo 2:12   **1:20** Lem 2:33; Kolo 3:1
1:21 6:12; Lum 8:38; Gal 4:8-9; Kolo 1:13, 16, 20; 2:9-10, 15, 20

dvú. Ke wvú nu nonen ε è nu ke yî kefew kin e maan ke. Wvú nu ke enu ke nonen kefew kè too le. ²² Nyo' nu ε gee mwεem mvunciim ê wvú ekuse, ε bvuu ε gee wvú le wvú enù ekole ke fiεε ficii fi kentaashε ke bonyii bo mbee le. ²³ Kentaashε ke bonyii bo mbee le kin nu ye Klistu. Klistu ε mum ε yijsen yî kentaashε kin e kí ε kocen, ε è nu wvú wvú gee ε mwεem mvunciim yijsene kocine ê jé le yicii.

2

Nyo' to nu ε taashε beene bo Klistu bvuse yî kpwe le

¹ È to nu fwele, ε ben nu bonyii bô nu ε kpwe wase ê keyoy e nje bojay bonen bô bibefe, ² bi ben to cee gee le. Ben to cee bii ε è nu je yî bonyii bo yî woj wvun e cee, bvuu bii nfon mvungay mvu yî fwefwe le. È nu wvú keyoy kekíε kè lemte keseen yî bonyii bô temyi bikuu bô bo Nyo' le. ³ È nu ke ten no beene bocii to shee cee. Beene to cee gee mwεem mvù nyam ye yî ηeyte shieele, bii mwεem mvù nyam ye bô boηkpawce bosεεbeene gomte le beene egeè. Beene diewe bonyii bo boyuum to nu wase lo bonyii bô shém effuuke Nyo' bô bó, ke leηleη diewe no wee wvu wum tfuu nu. ⁴ Geenεn Nyo' wvù nu ε yijsen bô shen fô beene le to nu ε koη beene baay, ⁵ taashε beene bo Klistu bvuse yî kpwe le no beene to nu ε kpweken wase nje bojay bosεεbeene. Nyo' to boyse ben ε è nu nje fitele fiew fi jee. ⁶ No wvú to taashεε beene ε bo Klistu Jisos bvuse yî kpwe le nonen, mum bense beene shike beene ε bó woj wvu we le. ⁷ Wvú to ge nonen wvu le é ke edioo enu yî kefew kè too

---

1:22 1:10; 4:15; 5:23; Mben 8:6; Kolo 1:18; 2:19   1:23 2:16; 4:1-16, 25; 5:30;
 1Kol 12:4-11, 27; Kolo 2:19; 2:14, 18; 4:1-6; Kolo 3:15; 3:19; 4:10   2:1 2:5
 2:2 6:12; Jon 12:31; 14:30; Lem 26:18; 1Jon 2:16   2:3 5:6, 8; Lum 1:28; Kolo
 3:6   2:4 Lum 8:39; 9:16; Jεm 5:11   2:5 2:8; Lum 3:24; 6:13; Kolo 2:12-13
 2:6 1:3; Kolo 2:12; 3:1   2:7 1:7; Lum 5:20

le, é wvú edurɕe mbuwma we wvu baay wvù è nulo wee saa efewsɛn ke. Mbuwma wvun nu ε wvú ε durɕe wase ê beene nje fitele fiew fi jee fele yî Klistu Jisos e. ⁸ Ben ekeè le Nyo' to boyse ben ε è nu nje fitele fiew fi jee fele yî fitele fi ben to leseε yî Klistu le. Ke fifin nu ε è to ge ben ke. È nu nnya Nyo'. ⁹ Ke è to nu nje lemme dimew di wee to lemεε se keɲke wvu le wee mvu ke ene esaale ye ke. ¹⁰ Fieε fi nu, nu le beene nu no bó nu nen, ε è lem Nyo' bô εbo kew. Wvú nu ε taashe beene bo Klistu Jisos ε ge beene ε no nu bonyii bo bofe, wvu le beene elemte dilemme di jee di wvú to seysεε wase ε è beε lo le è nu di beene nu ke ecee lemte le.

Dikfuu di difεε nu wase wee mwaan yî Klistu le

¹¹ Ben bonyii bô yaa nu ke kfuu di Bojuu le, ben ekumyi fieε fi ben to shee nu fwele. Bojuu bô teɲe bikuu bibole le bowen nu bonyii bô bó nu ε tfuse yew, to teɲe ben le ben nu bonyii bô nu ntffuse. ε ntfuse wvu yew wvun nu fieε ε bó gee ke ε è nu yî ye wee le bô can. ¹² Ben ekumyi le è to nu sekekie, ε ben yaa keɲke fieε keege bô Klistu ke. Ke ben to nu ente jo eɲgokε ke bonyii bo Nyo' le bô è nu bo Isael ke. Ke ben to keɲke fieε keege bô moɲkan mo ɲkawma le mò Nyo' to gbwole bô bó ke. Ben to nu ke lo finen yî nshε le fen yaa keɲke fieε fimew fi ben taale fwe yî dvú le ke, yaa kee ten Nyo' ke. ¹³ Geenεn, yî keseen e no ben nu ε taashe wase ben ε bo Klistu Jisos, ben bô to shee nu ncejole fô Nyo' le, nu ε wvú ε jo wase ben ε to dvú nceencee fô wvú le fele yî elεmε ke Klistu le. ¹⁴ È nu wvú wvù Klistu kebeε wvù nu ε to bô nyekeey fô beene le. Wvú

2:8 Mat 20:15; Jon 4:10; Lem 15:11; Gal 2:16   **2:9** Lum 3:28; 1Kol 1:31; 2Tim 1:9; Tay 3:5   **2:10** Tay 2:14   **2:11** Lum 11:17   **2:11** 5:8; Gal 5:6; Fili 3:3   **2:12** Lum 9:4; 1Kol 15:19; Kolo 1:21-22; 1TES 4:13; **2:19**   **2:13** 2:17; 3:6; 1:7; Gal 1:4   **2:14** 2:16; 4:3; Kolo 1:20; 1:23; Lum 10:12; 1Kol 12:13; Gal 3:28

nu ε ge wase Bojuu bô bonyii bô yaa nu κε Bojuu ε tu wee mwaan̄. Wvú nu ε bvusse kembew ke ken̄gawsen e kè è nu kembangan̄ kè se shee nu ê beene entelēj. ¹⁵ Wvú nu ε nya ye ye ε kpwe keefiwse nci bô mwεem mvù nci duu le bó egeè keenu bonyii bo Nyo' le. Wvú ge nonen wvu le wen etaashe wee tfuu yî ye le é bó etu wase wee mwaan̄ wvu fwe yî bvudvuu bvú bonyii bo bofεε le. No wvú ge nonen, ε mum ε to bô nyekeye. ¹⁶ Kpwe ye yî kentam e nu ε taashe dikfuu di difεε ε to dvú fô Nyo' le yî ye le yimiaan̄, ε mum ε yu kembangan̄ kebole yî kentam e kí ε ka. ¹⁷ Wvú to nu ε to fewce saaka wvù too bô nyekeye ê ben bô to nu ncejole, fewce ten saaka wvudvu wvun ê bonyii bô to nu nceencee. ¹⁸ È ge wvú beene bocii ε se ken̄ke je keeto fô Nyo' Ice le fele yî Keyoy e kemwaan̄. ¹⁹ Nonen, κε ben bæe botolo ken̄ε bonyii bô beke lo κε. Ben nu wase boom bo won̄ e ben ε bonyii bô è nu bo Nyo' le, nu ten bonyii bo yew e bo Nyo' le. ²⁰ Ε yew yin nu ε bó bom yî kenffuy kè è nu boom bo ntum e bo Jisos e bô bonyii bô teete bontum bo Nyo' le, ε Klistu Jisos keβεε nu τε di buu di yew yidvu le. ²¹ È nu yî ye le wvù yew yidvu nu ε taashe ε no kuu keeke eto enu yew yì yuule fô Tata le. ²² Ben ten nu ε taashe ε yoo yî Klistu le, ε no nu bvudvuu bvù Nyo' cee fó ê Keyoy kew e.

3

Baul nu wee nfewce fô bonyii bô yaa nu κε Bojuu le

¹No Nyo' nu ε ge wase mwεem mvun fô ben e nonen, me ε mum ε no mbunlee fô ben e. Me wvù Baul nu yî ncaw e

---

2:15 2Kol 5:17; Kolo 2:14   2:16 1:23; Lum 5:10; Kolo 1:20-22   2:17
 Yesa 57:18-19; Lem 2:39   2:18 3:12; Lum 5:2   2:19 2:12; 3:6; Ibu
 12:22-23   2:20 Mat 16:18; 1Kol 3:10-11; Mwm 21:14   2:21 1Kol 3:16
 2:22 1Bi 2:5   3:1 Kolo 1:25   3:1 4:1; Fili 1:7; Kolo 4:18; Flm 1, 9

nje saaka wvu ekumε Klistu Jisos. E me nlemte ncaw wvun nje yene ben bonyii bò yaa nu ke Bojuu. ² Me ηkpwaake le ben nu ε yuw wase no Nyo' to nu ε caw me nya lemme le me ensee ê ben ekumε mbuwma we fô ben e. ³ Fiεε fidvu fin nu fi to shee nu ê kenyile le ε Nyo' ε yene wase ejise eyem me ε n'yen. Me nu ε nsaη wase caan ekumε fí fô ben e. ⁴ É ben taη lo, é ben eyen fiεε fi me ηkee ekumε kenyile kin kè to nu ekumε Klistu le. ⁵ È to nu fwele ε bó faηe yaa ege é ηηgokε ke bonyii le ke sekekie ekieε kenyile kedvu ke. Keseen nu ε Keyoy ke Yuule ε duηce wase ê boom bo ntum e bo Jisos e bò wvú to baleε le è nu bew noo ê bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, bó ε kieε. ⁶ Fiεε fidvu fin nu le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nulo ebee saaka wvù jee le, é Nyo' enya ten bó bô bvushew bvù wvú nu ε gee ê bonyii bew. Bó nu wase ye yimiaaη bô bó, ε ηkawma wvù Nyo' to gee fô Bojuu le nu wase ten fô bó le no bó nu ε taashe bô bo Klistu Jisos.

⁷ Nyo' to nu ε baa me le me enfewcì saaka we wvù jee wvun. Wvú to bale nje fitele fiew fi jee fi wvù keηke fô me le. Wvú to nu ε jo mvuηgay mwew lem dvú yî yem e mum nya lemme din le me enlemtè. ⁸ Me mbaa ncim mbuy naa lo wee wvu caan ηgoo bonyii bò è nu bo Nyo' le ke. Geenεn Nyo' to nu ε nya ke mbuwma wvun ê me le me enηen enfewce saaka wvu ekumε bvukukε bvù Klistu le bvù yaa keηke ke kenfewsεn ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu le. ⁹ Wvú to nya ten mbuwma wvun le me enηe é bonyii bocii ekieε ntaη kenyile ke fiεε le kè Nyo' wvù bomεε mwεem mvunciim to shee nyile yî ye le bilum e bilum e. ¹⁰ Ntaη wvun to nu le è nu ke enu kefew ke keseen e, é Nyo' ege fele yî kentaashe ke bonyii bo mbee le, é bonceendaa bo Nyo'

3:3 3:6   **3:4** Lum 16:24; 2Kol 11:6   **3:5** Kolo 1:26   **3:6** 1:9-10; 2:13-14, 18-19; 3:9-11; Lum 16:25; Kolo 1:26-27   **3:8** 1Kol 15:8-10; Gal 1:13-16; Fili 3:6-8; 1Tim 1:12-16   **3:9** 1:4   **3:10** 1:21, 23

le bô biyoy bì keŋke mvuŋgay saake mondvuum mo fowe le, eyen bvufee bvü Nyo' le bvü nu lo jé le jé le. ¹¹ Wvú to ge fiεε fin bii no wvú to seysεε wase foŋkew. ε wvú ε ge wase fiεε fidvu fele yî Klistu Jisos wvù Tata wesebeene le. ¹² È nu nje ye wvù beene nu ε keŋke je keetoo mbew Nyo' le yaa keŋke ke nfan kenεε kemaŋen nje fitele fi beene lese yî ye le. ¹³ No fí nu nonen, me ε mum ε no ŋkule lo can le fo shem kpwe ben nje ŋgew wvù me n'ylene fô ben e ke. Ben nu ke ekeŋke bvujonke bvudvu.

ε Baul bunle fô bonyii bo Efesus e

¹⁴ È nu nje mwεem mvun wvù me ntumte envuw ê Icee wesebeene fwe, ¹⁵ wvù εdieε ε dikfuu dicii di fowe noo di fokuse nen'yi fô wvú le. ¹⁶ Me ntumte envuw nleke le, bii bvukuke bwew bvù è nu bvü baay e, le wvú enya ben bô mvuŋgay fele yî Keyoy kew e, é mvú ege é mvuntelem mvunen etemyi. ¹⁷ Nonen, é Klistu emum ecee ê mvuntelem mvunen e no ben leese fitele yî ye le. Me mbunlee ten le keŋkonen kenen etemyi diεwε kete kè cime geŋ e noo diεwε yew yì bó bom yî kenffuy kè temyi le, ¹⁸ wvu le ben ε bonyii bocii bô è nu bo Nyo' le ekeŋke bvufee bvù è nulo é ben ekieε keŋkonen ke Klistu le kè nu fô beene le. Keŋkonen kew fô beene le nu ε kí keŋke mbvuw baay, keŋke bvundee bô bvudefe baay, ε kí ε ley ten fokuse baay. ¹⁹ Me mbunlee le è nulo é ben ekieε keŋkonen kew kedvu kè ghaake bonyii keekieε le, wvu le ben nulo enu ε ben ε yiŋsen bô fiεε fi Nyo' nu fí ficii. ²⁰ Beene emum ebenseè Nyo'. È nu wvú wvù nulo ege fiεε ficii bô mvuŋgay mvù lemte yî yese beene le. ε wvú nulo ege naa efey lo no beene biite kenεε no beene

---

3:12 Lum 5:2; Ibu 4:16; 10:19   **3:13** Kolo 1:24   **3:14** 6:18-19   **3:16**
 Kolo 1:11   **3:17** Jon 14:23; Efε 5:2; Kolo 1:23; 2:7   **3:18** Kolo 2:2
3:19 1:23; 5:2, 25; 2Kol 5:14; Kolo 2:9-10   **3:20** Kolo 1:29

nulo ekpwawce. ²¹ Mbense enù fô wvù le nje kentaashe ke bonyii bo mbee le noo nje Klistu Jisos yî kefew e kecii noo sekecii se ñka. Fí enù nonen.

4

Bonyii bo Klistu le enù yî kentaashe le

¹ Nonen, me wvù Baul wvù nu wee ncaw nje saaka wvu ekume Tata Jisos, me nleke lo ben le ben eceè nce wvù nu ε kocen wvù Nyo' tejeε ben le ben eceè yî dvù le. ² Ben eshiwsè bikuu binen, nù weε, kuulè shém. Ben enù yî kejkonen e, yaa kejkone fitele fi sesene ke. ³ Ben emomtè naa ntay keenu ke yî kentaashe kè Keyoy ke Yuule nu ε to dvù fô ben e no ben cee yî nyεkeey wvù taashi bonyii le. ⁴ Ye Klistu nu yimiaaη, ε Keyoy ke Yuule nu kemwaan. È nu ke leηleη no fiεε fi Nyo' to tejeε beene le beene etaalè fwe yî dvù le nu ten fimwaan. ⁵ Tata nu ke mwaan, ε mbee nu ke mwaan, ε nlese wvù bó leese bonyii ê joo nu ke mwaan. ⁶ Nyo' nu ke mwaan wvù nu Icee wesebeene bocii. Wvù nu ê we jo mwεem mvunciim, lemte yî beene le bocii, nu ten ente jo beene bocii. ⁷ Fí nu ten le Klistu nu ε buw ke wee mwaan mwaan beene le ε nya wvù bô ye nnya bii nfew we le ê mweten. ⁸ È neε fiεε fi bó nu ε saη ê ñwa' Nyo' le le,

“Seke wvù to benεε gen we,
wvù to nu ε ge ε bonyii bô wvù to kooyεε no bii wvù le.
Wvù to nu ε nya nnya ê bonyii.”

⁹ Keegay le, “Wvù to nu ε ben gen we” nu le la? Fí duηci le wvù to nu ε yaw shii gen ekuse jo nshe. * ¹⁰ Nonen, wvù

4:1 3:1   4:2 5:2; Kolo 3:12-13   4:2 Lum 8:13; Gal 6:8; Kolo 3:9   4:3
2:14-16; Kolo 3:14-15   4:4 1:23; 2:18   4:5 Jon 10:16; 1Kol 8:6; Mat 28:19;
Lum 6:3-4   4:6 1Kol 12:6   4:7 Lum 12:3, 6; 1Kol 12:11   4:8 Mben
68:18   4:9 Jon 3:13   *   4:9 keεεε le, wvù to nu ε yaw shii to
fokuse fen.   4:10 1:23

wvudvu wvù to shiilee to fokuse nu ke ten wvù wvù to benee fey naa lo ebule kecii gen ê we, wvu le wen eyiŋsen mwεem mvunciim é mvù eyiŋsen ekocen. ¹¹ È nu ke wvù wvù to nyaε nnyá ê bonyii. Wvù to nu ε nya ê bomew le bó enù boom bew bo ntum e, nya ê bomew bò esenè mwεem mvù bó yuuke ε Nyo' jemyi, bomew bò eghanè fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo', bomew bò etaalè fô kentaashe ke bonyii bo mbee le bvuu yεyi bonyii. ¹² Wvù to nya nnyá yidvu yin keeseysel bonyii bò è nu bo Nyo' le dvù é bó ekpwenten bò elemte lemme diew, yooto ye Klistu yì è nu kentaashe ke bonyii bo mbee le, ¹³ ke egen ebuy kefew kè beene bocii ke enu wase wee mwaarj yì mbee wesebeene le bò yì fiε fi beene kee ekumε Waa Nyo' le. É beene cee nonen, é fí ege é beene enu ε bó ε taw ε kocen ε mese ε no nu wase no Klistu nu keβεε. ¹⁴ Nonen, beene saa ebvuu enu ke diewe boom bo caan e, bò kfuu n'yεyi wvù la dioo fele no njiŋsene bò bó ε bó gene fwe tuu jim ke diewe fiε fò wfefwe kale le ke. Beene saa ebvuu enu ten diewe bonyii bò bonyii bò ghane wεentene lo elεele bó bò mbiay yì bó seysel le ke. ¹⁵ Beene keŋke keesenε fiεεbeene ε è nu keceey yì keŋkonen e, emum ekuu ê jé le yicii keeto enu diewe Klistu le wvù nu ekole kesεεbeene. ¹⁶ È nu wvù wvù gee ε biba bi ye ye le bicii bi nu ε shfuwyε ε taashe yì ye le se kuu, yooto ye ye yì keŋkonen e no keba lemte diew lemme ε keba lemte diew ntay.

Nce wvu yvum bò wvu fwe

¹⁷ Yì keseen e, ê diee di Tata le nu ε me ŋgomte keengay embvuu enciise lo ê ben le fo ben ebvuu eceè ke diewe bonyii bò maa Nyo' le ke. Bonkpawwce bobole ké no nu ke bo ecici. ¹⁸ Bvufee bvubole nu bvu binjiwe le. Bó nu

---

4:11 1Kol 12:28   4:12 1Kol 14:26   4:13 Kolo 1:28   4:14 1Kol 14:20;
Ibu 5:13-14; Jεm 1:6   4:15 5:2   4:15 1:22   4:16 1:23; 2:21-22; 4:13,
25; Kolo 2:19   4:17 5:8; Lum 1:21; 1Bi 1:14

ncejole fô nce wvù Nyo' durjci le, njefo bó nu ε ma lo Nyo', ε è nu nje bó tɛmyi bikuu. ¹⁹ Bó nu ε yum bikuu baay. Bó nu ε lese bikuu bibole ente jo nnyen kenjan, ε ye yibo yvuuse ke keegee dikfuu di nnyen e dicii. ²⁰ Ke fifin nu fiεε fi bó to yεyεε ben dvú ekumε Klistu ke. ²¹ Me ηkee naa ntay le ben nu ε yuw wase ekumε wvú, ε bó ε yεyεi wase ben bò nu ε taashe bô wvú bô kecεεy ke ekumε Jisos. ²² Ben emum ebaa ye yi yvum yì ben to cee nce wvu yvum dvú yì nu ε befe wase nje mwεem mvu nnyen e mvù ben to shee gee. ²³ Ben ecinε é Nyo' eseyse bonjkwawce bonen é bó enu bonjkwawce bo bofe, ²⁴ emum etfume ε è nu ye yi fie yì yene le yì Nyo' nu ε ge yí ε no fieesene wvú. Yiyin nu ye nce wvù looci nu kecεεy wvu teytey bô wvù yuule.

²⁵ Fí ε mum ε no nu le, ben ecinε mbiay e, é wee ejemyì ε è nu kecεεy ê waa bwee njefo beene bocii nu biba bi ye yimiaaη e. ²⁶ É wee ton'yi shém, é wvù no yene fo wvù enε ege kebefε. Fo wvù ecinε é diuu esele ε wvù bæ ton'yi shém ke. ²⁷ Fo wvù enya je é dewle eley jó ke. ²⁸ É wee se coonke buvon, é wvù cinε dvú no lemte ε è nu lemme dì jee bô can ye, wvu le wvù nulo ekeηke fiεε fi wvù efi tɛn bonyii bò fuute dvú. ²⁹ Ben eyenè fo njeme wvù samte ebuyte dew yene le. Wee ejemyì fiεε ε è nu fi jee fi nulo eyoo lo bonyii naa fεε fô bó nu, wvu le njeme we etoo ε è nu bô nfi fô bonyii bò yuuke le. ³⁰ Fo ben egeè fiεε fi Keyoy ke Yuule ke Nyo' le eyuuke ηkuuη ke. Keyoy ke Yuule kin nu nciise Nyo' yì yene le keedurjce le diuu nu ke edioo ε to ε kocɛn é wen emεse esum ben can ηgεw e. ³¹ Ben elaj naa lo mvuntelem mvù cεwkene bô shém yì ffuuke noo shém yì ton'yεen noo waa noo keebeete bô εdiee ε bonyii noo

---

4:19 Kolo 3:5   4:23 Lum 12:2   4:24 Kej 1:26-27; 2Kol 5:17; Kolo 3:10
 4:25 4:16; Saka 8:16-17; Kolo 3:8-9   4:26 JEM 1:19-20   4:28 1TES
 4:11   4:29 5:4; Kolo 3:8; 4:6; JEM 3:10   4:30 1:13-14; YESA 63:10;
 Lum 8:23; Gal 5:25

mvuntelem mvù befe. ³² Ben ekenkè ε è nu kenje kè jee bô mvuntelem mvù jee fô wee noo wee le. Wee é ge kebefe bô wee, é wvú læshe enya ê wvú ke lælɛɛ no Nyo' to feyee yî Klistu le læshe binen bibefe.

5

Bonyii bo Klistu le eceè diewe bonyii bo n'yuu le

¹ No ben nu boom bo Nyo' le bô wvú kooŋke naa ntay, ben emum ebejenè wvú. ² Ben eceè yî kenkoŋen e lælɛɛ no Klistu to koŋee beene nya ekole kew fô beene le. Nnya ye yin to nu ncese ε wvú samte shfuuŋkene fô Nyo' le.

³ Mwεem ke diewe kenjaŋ bô nce nnyen tfuu noo ken'yee ejise yaa nu mvù bó eyuuke ekume mvù ê ben entelɛɛ ke, njefo ke mvumvun nu mwεem mvù enù ê bonyii bô è nu bo Nyo' le ente ke. ⁴ Ke fi baa ekocen naa lo le njeme wvù nyene bô njeme keyuŋ, noo yele di ecici ebuytè dew yene le ke. Ben enyaà ke ε è nu keyoone ê Nyo'.

⁵ Ben ekeè lo keceey le ke wee wvù jaanke kenjaŋ, kenεe wee wvù gee nnyen, kenεe wee wvù yelee ejise, kenke kelejɛɛ ente jo bvunfon bvu Klistu le noo bvu Nyo' le ke. Wee ken'yee ejise ké no joo mwεem diewe nyo' we le. ⁶ Fo ben ebee é wee elεε ben bô njeme wvu ecici ekume mwεem mvun ke. Ben ekeè le è nu mwεem mvudvu mvun mvù ké ge ε shém Nyo' no ffuuke bô bonyii bô yaa yuuke wvù le ke. ⁷ Nonen fo ben etaashì ŋgoo ben ε boba bonyii ke. ⁸ È to shee nu fwele ε ben nu bonyii bo ejiwe le. Geenɛn keseen no ben nu ε taashe ben ε bo Tata, nu ε ben nu wase bonyii bo n'yuu le. Ben emum eceè diewe bonyii bo n'yuu

---

4:32 Mat 6:14; 18:22-35; Kolo 3:12-13   5:1 Mat 5:48; 1Jon 3:1   5:2
 3:17-18; 4:2, 15-16; 1Kol 8:1; 2Kol 5:14; Gal 6:10; Fili 2:2; Kolo 2:2; 3:14-15; Gal
 1:4; Ibu 10:5-10   5:3 Gal 5:19-21   5:3 Kolo 3:5   5:4 4:29; Kolo 3:8
 5:5 Lum 5:17   5:6 Lum 1:18; Efε 2:3; Kolo 2:4, 8; 3:6   5:8 2:3,
 11-12; 4:17-18, 22; Kolo 3:7; Tay 3:3; Jon 8:12; Kolo 1:13; 1Bi 2:9

le. ⁹ Fiee fi n'yuu ké no too dvú nu nce wvù jee bô wvu teytey noo wvù dunji keceey. ¹⁰ Ben emom keekiee fiee fi jee Tata le. ¹¹ Fo ben eleesè ebo fô mwëem mvu ejiwe le ke. Ben ebvuusè lo mvú emwa. ¹² È nu naa lo fiee fi keŋ'wuumen e keejemyi ekume mwëem mvun mvù bonyii gee ê kenyile le. ¹³ Geenen e fiee ficii fi n'yuu baa yî dvú le ké no yen'yi e bó yene fí le, ¹⁴ njefo fiee ficii fi yen'yi ké no nu n'yuu. È nee fiee fi gee e bó se no gayte fiee fimew le, “Wo wvù leete, kamsel!

Buye yî kpwe le, é n'yuu Klistu ebaa yî yo le.”

¹⁵ Nonen ben emum elenè tomyi ekale yî kemew e. Fo ben eceè diewe biyuj e ke. Ben eceè e è nu diewe bonyii bô keŋke bvufee le. ¹⁶ Seke ben keŋke je keege fiee, e ben yen le fo kefew kedvu efey ecici ke, njefo ediuw yo keseen nu e kebefe nu ekfuŋ baay. ¹⁷ Nonen fo ben enù biyuj ke. Ben emomtè keekiee fiee fi Tata koŋke le ben egeè. ¹⁸ Fo ben ewuù mbvuum e mó koole ben ke. Fifin nu fiee fi beete lo bô bonyii. Ben enù e ben e yiŋsen e è nu bô Keyoy ke Yuule. ¹⁹ Ben eyemtè boŋkiee fô bikuu binen e bô buyte ê ŋwa' Mbense le, noo boŋkiee bomew bo Mbense le, noo bô Keyoy ke Yuule nyaa ê ben e. Ben eyemtè nonen bensee Tata ê mvuntelem mvunen e. ²⁰ Ben enyaà keyoone ê Nyo' Ice kefew e kecii bô yî fiee le ficii fele yî diee di Tata wesebeene wvù Jisot Klistu le.

Ntefe ê bokene bô bolemse

²¹ Ben enya bikuu binen ê wee noo wee bii n'wvum wvù ben keŋke fô Klistu le. ²² Ben boke' bo bonyii le, ben enya

---

5:9 Gal 5:22-23   5:10 Lum 12:2; 1TES 5:22   5:13 Jon 3:20-21   5:14
 Yesa 26:19; 60:1; Lum 13:11; Jem 5:8   5:16 Kolo 4:5   5:17
 1:17; Lum 12:2   5:18 Bŋgn 23:31-35; Lum 13:13   5:19 Mben 33:2-3; Kolo
 3:16-17; Ibu 13:15   5:21 Kolo 3:18-4:1; 1Bi 2:18-3:7; 1Tim 2:1-13; Tay 2:1-10;
 1Jon 2:12-17   5:21 1Bi 5:5   5:22 Kolo 3:18; Tay 2:5; 1Bi 3:1   5:22 1Kol
 14:34-35

bikuu binen ê bole' bonen no ben nu ε nya ê Tata, ²³ njefo diemsen nu ekole ke kpwoon e, ke no Klistu nu ekole ke kentaashe ke bonyii bo mbee le. Kentaashe kedvu nu ye ye, ε wvú keβεε nu wvú boysee kí. ²⁴ Nonen boke' bo bonyii le keηke keenya bikuu bibole ê bole' bobole yî fiεε ficii le ke leηleη no kentaashe ke bonyii bo mbee le nu ε nya kew ekole ê Klistu. ²⁵ Ben bolemε, ben ekoonkè boke' bonen ke leηleη no Klistu to koηεε kentaashe ke bonyii bo mbee le nya ekole kew, kpwe nje kí. ²⁶ Wvú to nya ekole kew keege é kentaashe kedvu eyuule no wvú to cukεε kí bô joo noo diew ye. ²⁷ Wvú to seyse kentaashe ke bonyii bo mbee le kedvu nonen wvu le wvú ejo kí yî ye le diewe kpwoon wvú fomte nu se nlom, nu lemeleme yaa keηke fiεε fimew fi befe ke, ε wvú yuule nu naa se fijay yî ye le. ²⁸ È nu ke leηleη no bolemε ten keηke keekoηkè boke' bobole ke no bó koηke yibo ye. É wee koηke kpwe, tu wvú koηke ε è nu ekole kew. ²⁹ Ke wee nu dvú wvú ké no bane ye ye ke. Wvú ké no nyanyi lo yí, bosene taale fô yí le ntay. È nu ke leηleη no Klistu gee fô beene bô è nu kentaashe ke bonyii bo mbee le, ³⁰ njefo beene nu biba bi ye ye le. ³¹ È nu fiεε fi bó to saηεε ê Ŋwa' Nyo' le le, “È nu nje fifin wvú diemsen nu ke ecine ice bô bwee le, emum etaashe bô kpwe, é bó bofeε emum etu wase wee mwaan̄.”

³² Fiεε nyiime ente jo njeme wvun ε fí kuuke baay, ε me n'yene fiem le fí jemyi ekume Klistu bô kentaashe ke bonyii bo mbee le. ³³ Naa no me ncim njemyi nen, wee mwaan̄ mwaan̄ ben e keηke keekoηkè kpwe no

---

5:23 1:22; 1Kol 11:3   5:25 1:23; Kolo 3:19; 1Bi 3:7   5:25 3:19   5:26 Lum 6:3-4; Tay 3:5; Ibu 10:22   5:27 1:4; 2Kol 11:2; Fili 1:10; Kolo 1:22   5:30 1:23; 1Kol 12:27   5:31 Kej 2:24   5:32 Mwm 19:7

wvú kooŋke ekole kew, é kpwoon ten eyen le wen enyaa n'wvum ê dweese.

6

Ntefe ê boom bô bocee boom

¹ Boom, ben eyuukè bo'icee bonen bô bobwee bonen e, njefo fifin nu fiε fi leŋ fi boom bô nu ε taashe wase bô bo Tata keŋke keege. ² Nci Nyo' wvù gayte le,

“È wvumtè ico bô bwoo”,

nu nci wvu fwe wvù keŋke ŋkawma fó. ³ ε ŋkawma wvudvu wvun nu le,

“Wee wvù gεele nci wvun nu ke eyuw njoŋ, ebvuu ece egen ncejole yî nshe le fen.”

⁴ Bocee boom, fo ben egeè mwεem mvù mvuntelem esaase boom bonen ke. Ben ekuusè lo bó ε bó kuu bô n'yεyi noo ntefe wvù wvu Tata.

Ntefe ê bonfaw bô bonyii bô keŋke bó

⁵ Ben bô nu bonfaw, ben eyuukè bonyii bô keŋke ben yî nshe le fen e, ben efanè bó bvuu wvumtè bó. Ben eyuukè bó le bô mvuntelem mvunen mvunciim no ben yuuke Klistu le. ⁶ Fo ben egeè nonen ke seke jise dibole nu yî yene le wvu le ye ejeè bó ke. Ben egeè ε è nu diεwe bonfaw bo Klistu le bô gee ε è nu fiε fi Nyo' gomte bô mvuntelem mvubole mvunciim. ⁷ Ben dioo lemte bó le, no lemte bô njoŋ ke diεwe ben lemte ε è nu Tata le, ε è yaa nu ke wee wvu wum e ke. ⁸ Ben elemtè, kumyi le fiε fi jee ficii fi wee gee nu ε wvú nu ke ekeŋke ten fiε fi jee ê Tata, kenεε wvú nu nfwá kenεε wvú yaa nu ke.

⁹ Ben bonyii bô keŋke bonfaw, ben ekeŋkè ten bó ê je yî jee le, yεne fo ben ebεmseè bó. Ben ekumyì le ben ε bó

6:1 Kolo 3:20   **6:2** Dito 5:16   **6:4** Kolo 3:21   **6:5** Kolo 3:22-25; 1Tim 6:1-2; Tay 2:9-10; 1Bi 2:18-21   **6:6** 1Kol 7:22   **6:8** 2Kol 5:10; Kolo 3:24-25
6:9 Kolo 3:25; 4:1; jεm 2:1

bocii keŋke Cee Ekole mwaan fowe, ε fô wvú le nu ε jεεy jεεy yaa nu κε.

Mwεεm mvu jem e mvù Nyo' nya ê beene

¹⁰ Keemεεse, me ε no ηgayte ê ben le ben eleemè temyi yî Tata le, eyeemè ε è nu yî mvungay mwew mvu baay e. ¹¹ Ben etfume mwεεm mvu jem e mvunciim ye le mvù Nyo' nya ê ben, wvu le ben nulo eleem etum jem ben ε bo dεwle ê jé yicii yî wvú wεentene jó le. ¹² Ben ekeè le κε beene diuu ε è nu beene ε bo bonyii bo boyuum κε. Beene diuu ε è nu beene ε bo mwεεm mvunciim mvù keŋke mvungay bô bvukuke, saake worj εjiwe wvun e, mvù è nu biyoy bì befe bicii bì nu mondvuum mo fowe le. ¹³ Nonen ben emum etfume mwεεm mvu jem e mvunciim mvù Nyo' nya ê ben, wvu le é ke edioo enu εdiuw yò befe le, é ben eleem etεme no ben nu ε ge wase fiε ficii keeke eleeme temyi. ¹⁴ Nonen, ben emum eleemè temyi. Ben ejo kecεεy é kí enu diewe kecaw e ε ben ε suu cin, ejo nce wvu teyey é wvú enu diewe ketwaa le ε ben ε jise ε ban gvúw yene dvú. ¹⁵ Ben enù ε ben ε seyse keefewci saaka wvù jee wvù too bô nyεkeey fô bonyii le, é fifin enu diewe bolaba bo jem e ε ben ε lese yî bikaa le. ¹⁶ Keebise fô, ben eleesè κε ε è nu fitele yî Klistu le, é fifin enu diewe ηκεε jem e ε ben keŋke εbo. È nu fí fi ben nu ekoole bomvuun bô wee kebefε tfumyi ε ηguy bεenci yî dvú le. ¹⁷ Ben ejo tεn mboyma wvù Nyo' nu ε boyse ben é wvú enu diewe kefo ke jem e ε ben ε bon, emum ejo tεn nyo jem yî Keyoy ke Yuule nyaa yì è nu diεw Nyo'.

6:10 Jon 15:5; 1Kol 16:13   **6:11** 2Kol 10:4; 1Tes 5:8; Yesa 59:17

6:11 jεm 4:7   **6:12** 1:21; 2:2; 1Bi 5:8-9   **6:13** Lum 13:12   **6:14** Yesa 11:5   **6:15** Yesa 52:7; Lum 10:15   **6:17** Yesa 40:2; Ibu 4:12

¹⁸ Yî fiεε le ficii, é ben eburnlè sekecii bii no Keyoy ke Yuule dunji. Ben dioo bunlee no biite fiεε ficii fi ben shieele ê Nyo'. Yî fifiε le é ben etaalè ntay, ebvuu ekuulè shém sekecii keebunlee lεke Nyo' fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii. ¹⁹ Ben eburnlè tεn fô me le lε seke me ε ηake diuw wεm keenjeme, ε Nyo' nya ke me bô fiεε fi me njeme, ε me no njemyi sε nfan εkumε kenyilε ke saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le. ²⁰ È nu saaka wvudvu wvun wvù me nu yî ncaw e nje wvù diεwε wee wvù nu jise di Klistu le. Ben eburnlè wvu lε me ndioo enu keenjeme, ε me njeme no me ηkeηke keenjeme, sε nfan.

ηgayma

²¹ Tikikus wvù waa bwee wesebeene shém wvù lemte tεn Tata le bô fitele fiew ficii nu esee fiεε ficii ê ben εkumε me, wvu lε ben tεn ekieε no me nu, noo fiεε fi me εηgee. ²² Fifin nu naa fiεε fi me ntumte wvù fô ben e nje fí, wvu lε wvù eto ego é ben ekieε no bese nu, ebvuu eyvuwε mvuntelem mvunen.

²³ Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu enya ben nyεkeey bô keηkoηen noo mbee. ²⁴ Nyo' ebuw ben bocii bô keηke keηkoηen kè yaa kaa ke fô Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

6:18 3:14; Luk 18:1; Lem 4:29; Lum 15:30; Kolo 4:2-4   **6:20** 3:2; 2Kol 5:20; Kolo 4:4   **6:21** Lem 20:4; Kolo 4:7-8; 2Tim 4:12; Tay 3:12   **6:24** Gal 6:18; 1Bi 1:8

Ŋwa' Nyo' Moŋkan mo Monfɛm New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2021 from source files dated 9 Oct 2020
5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e